

Tijd van leven

‘De dagen zijn voor mij elke keer een worsteling met mijn gebrek aan discipline’

Robert Oey (46)

Filmmaker. Onlangs ging zijn documentaire ‘Gesneuveld’ in première.

Staat de tijd weleens stil?

‘De afgelopen twee jaar was ik vaak bij het camera-verhuurbedrijf Camalot te vinden, en daar kwam ik tot stilstand. Want je kunt je daar volledig verliezen in techniek; in schroefjes, in lenzen, in een statief. Het is er heel puur, daar komen de jongens die nooit van hun Meccano-doos-periode zijn afgekomen. Een veilige haven, waar de tijd stilstaat. En een plek die ervoor zorgt dat ik kan relativëren. In een grote loods hangt aan een wand wie waar mee bezig is: cameraman P. maakt een reclame voor maandverband, cameraman B. werkt aan een reclame voor Amstelbier en daar ergens tussenin stond dan: “Robert Oey – iets met doden”. Dat maakt je nederig, je eigen werk bevindt zich ineens tussen een reeks van andere producties.’

Heeft u een vaste dagindeling?

‘Nee. De dagen zijn voor mij elke keer een worsteling met mijn gebrek aan discipline. Mijn vluchtgedrag uit zich voornamelijk in het vinden van de lekkerste bamisoep van Amsterdam, al doe ik daar niet heel veel inspiratie mee op. Het gaat er natuurlijk om dat ik uiteindelijk met m’n zweetsokken achter de computer kruip om aan een idee te werken – dat is de best bestede tijd. Mijn kinderen leveren een welkome bijdrage aan de structuur van mijn dag: vroeg opstaan, ze naar school brengen en ’s middags weer ophalen. En net als het cameraverhuurbedrijf zorgen ook zij voor relativering: je vindt je werk enorm belangrijk totdat ze voor je staan en zeggen: “Ik zou vandaag met Sebastiaan spelen, dat gaat niet door. Wat doe jij daaraan?” Tijdens de tien dagen die ik in Afghanistan verbleef voor mijn film, leefde ik juist volgens een militaire structuur. Die zorgde ervoor dat ik ineens heel veel tijd voor mezelf had; ik heb nog nooit zo veel aandacht aan mijn persoonlijke hygiëne besteed als daar.’

Wat was uw mooiste tijd?

‘Iedereen zegt tegen me: nu je film af is, moet je genieten van deze tijd. Dat lukt me totaal niet, ik ben alleen maar bezig met hoe de film wordt gerecenseerd, of er voldoende aandacht voor is, hoeveel mensen er naartoe gaan, waar de film te zien is. En daarna: wat wordt mijn volgende film? Hoeveel films moeten het eigenlijk worden? Ben ik tevreden als het er straks tien zijn of moeten het er vijftien worden? Een van de grootste obstakels om in het nu te kunnen gaan leven, is dat ik me zo kan laten leiden door de weemoed van het verleden en het verlangen naar de toekomst.’

Hadden uw ouders genoeg tijd voor u?

‘Ja. Ik zie mijn jeugd met mijn ouders en zusjes als een langgerekte zomervakantie. We gingen altijd ’s winters skiën en ’s zomers naar een zonnige bestemming en ik herinner me nog zo goed de huid van mijn vader, dat gladde Chinese lijf, wanneer wij ons als kinderen aan hem vastklampten en hij ons door het Veerse Meer sleepte. Hij was gynaecoloog en pendelde tussen Goes, Middelburg en Vlissingen om half Zeeland op de aarde te zetten: best knap dat hij nog tijd vond om met ons te zwemmen. Maar dat entertainen, wat ik nu soms doe met mijn eigen kinderen, dat deden mijn ouders niet, hoor.’

Wat voor kind was u?

‘Een verwend kind, een zondagskind: mijn vader gaf mij alles. Als ik zei: “Papa, ik wil een boek kopen” antwoordde hij: “In de boekhandel heb ik een rekening lopen. Als je een boek wilt hebben, dan neem je het mee.” Een instrument bespelen? Moest altijd kunnen. Een nieuwe fiets? Moest ook altijd kunnen. Ik was heel verlegen en dat is lang zo gebleven. Op mijn zeventiende gaven mijn ouders me de vrijheid om een lange buitenlandse reis te maken. Ik weet nog dat ik huilend door de douane ging, maar bij het opstijgen al dacht: yes! Dat bewegen van A naar B ontroert me. Laatst reed ik met een vriend door Georgië en ervoer ik het weer. Dan weet ik: dit moment moet ik koesteren, want na een half uur denk ik toch: wat gaat die bus langzaam. Tijdens een reis het besluit nemen of je doorreist of nog blijft, vind ik het ingewikkeldst. In Georgië had ik het juiste ritme en dat gaf me een enorm geluksgevoel.’

Waar heeft u te weinig tijd voor?

‘Voor mezelf. En ik weet dat iedereen in mijn omgeving nu denkt: te weinig tijd? Jij? Voor jezelf? En toch is het zo. Wil ik een keer kunnen begrijpen waarom ik de dingen doe zoals ik ze doe, dan moet ik daar tijd voor vrijmaken. Het meest stupide van het hele verhaal is dat de vraag waarom je de dingen doet zoals je ze doet precies de vraag is die ik inmiddels al aan zoveel mensen heb gesteld voor mijn films. Maar ik heb ’m nog nooit aan mezelf gesteld en het wordt tijd dat ik antwoord op die vraag ga geven. Ik ben in staat ook van mijn eigen leven een film te maken, waardoor ik soms denk: o ja, dat is een film die ik ook een keer gezien heb. Maar daardoor hoeft je nooit verantwoordelijkheid te nemen voor wat je in het verleden hebt gedaan.’

door Caroline Buijs foto Eddo Hartmann